

De drie zeven van de wijze

De overlevering bericht dat op een dag een man bij de wijze Griekse filosoof Socrates kwam (469 – 399 voor Chr.). Hij vertelde: 'Luister, Socrates, ik moet je beslist iets vertellen!' De wijze onderbrak hem meteen: 'Stop eens even! Heb je dat wat je mij wilt vertellen al gezeefd met de drie zeven?'

'Drie zeven?', vroeg de ander vol verbazing.

'Ja, beste vriend! Laten we eens kijken of dat wat je mij wilt zeggen door de drie zeven komt. De eerste zeef is de **waarheid**. Heb jij bij alles wat je me wilt vertellen gecontroleerd of het waar is?'

'Nee, ik hoorde erover vertellen en toen...'

'Zozo... Maar in elk geval heb je het vast wel met de tweede zeef onderzocht. Dat is de zeef van de **goedheid**. Is dat wat je me wilt vertellen iets goeds?'

Aarzelend antwoorde de ander: 'Nee, integendeel...'

'Hm', onderbrak de wijze hem. 'Laten we nu de derde zeef nog toepassen. Is het **nodig** dat je mij dit vertelt?'

'Nou, echt nodig is het niet direct...'

Toen zei de wijze glimlachend: 'Als het niet waar, niet goed en niet nodig is, laat het dan begraven liggen en belast jezelf en mij er niet mee'.

Socrates was een ongelovige, maar die drie zeven hebben hun actualiteit tot op vandaag niet verloren. We leven in een tijd van drukke en intensieve communicatie – mondeling, schriftelijk en in toenemende mate ook elektronisch.

Laten wij dat wat we met elkaar uitwisselen werkelijk reinigen door deze drie zeven, die we ook in Gods Woord vinden? Efeze 5:10 spoort ons ertoe aan te beproeven wat de Heer welgevallig is. Dat geldt voor onze daden. Maar het geldt ook voor onze woorden. Dat geldt voor alles wat we meedelen aan anderen. En let op: dat geldt dus ook als het per email of sms gebeurt! Beproeven, onderzoeken, zeven wij echt wat we horen? En wat we doorgeven?

- **De zeef van de waarheid:** de waarheid zeggen is meer dan alleen maar niet liegen. Zijn we er zeker van dat dat wat wij doorvertellen werkelijk overeenstemt met de feiten? Hoe gemakkelijk wordt er bij het doorgeven van informatie iets verzwegen of iets toegevoegd, waardoor de hele situatiebeschrijving in een ander daglicht komt te staan. Speciaal wanneer we iets zeggen over anderen, moeten we er vooraf zeker van zijn dat het exact zo en niet anders is. Hoeveel gesprekken beginnen er niet met de woorden: 'Heb je al gehoord...'? En vervolgens worden allerlei vage dingen zonder onderbouwing ongefilterd doorgegeven, die niet sporen met de feiten. Laten we dat wat we horen, door de zeef van de waarheid laten lopen. En laten we niets doorgeven waarvan we niet zeker zijn dat het de waarheid is.
- **De zeef van goedheid:** is dat wat we willen doorvertellen goed? Is het juist en passend? Bewerkt het iets goeds? *Helpt* het de ander als ik vertel wat ik zelf heb gehoord of beleefd? In sommige gevallen kunnen we die vraag met *ja* beantwoorden. Maar zijn er niet ook veel situaties waarin we beter zouden zwijgen? De apostel Petrus spoort de lezers van zijn Brief aan: 'Voor alles: hebt vurige liefde tot elkaar, want de liefde bedekt een menigte van zonden' (1 Petr. 4:8). Dat betekent niet dat we iets slechts goedpraten

of het grootmoedig door de vingers zien. Maar het betekent wél dat we niet meteen alles rondbazuinen wat we te weten zijn gekomen. Er zijn veel dingen die we onder vier ogen kunnen regelen zonder ze meteen openbaar te maken (zie ook Matth. 18:15 vv.). In de wereldse journalistiek gaat men vaak te werk volgens de regel: 'Only bad news is good news'. Met andere woorden: alleen slecht nieuws wordt goed verkocht. Onder Christenen zou dat anders moeten zijn. Wij moeten juist des te meer de dingen vermelden die te prijzen zijn, die goed zijn bij de ander. Wanneer we dat doen, zien we onze broeders en zusters plotseling in een heel ander daglicht.

- **De zeef van de noodzakelijkheid:** ongetwijfeld zijn er in onze omgang met elkaar als Christenen dingen die we elkaar moeten vertellen. Alleen al om er voor te kunnen bidden. Toch mag de vraag wel eens gesteld worden of de vele inlichtingen die worden uitgewisseld wel allemaal echt nodig zijn. Waarom vertel ik eigenlijk iets aan mijn broeder of zuster? Wil ik daardoor interessant of belangrijk overkomen? Wil ik er eigenlijk iemand anders schade door berokkenen? Vind ik het gewoon leuk om eens lekker over anderen te roddelen? Laten we onze diepste motieven beproeven *voor* we iets zeggen.

Veren

Een tijd geleden las ik over een klein voorval, dat ik op deze plaats graag wil doorgeven. Het is weliswaar een oude geschiedenis, maar er zit nog een rijke les in voor ons vandaag.

Een vrouw gaat naar de dominee en vertelt hem dat ze een hele tijd heeft meegedaan aan kwaadsprekerij in het dorp. Toen ze kort daarvoor ziek was geweest en tijd had gehad om over haar leven na te denken, had ze spijt gekregen van al dat geroddel. Ze vroeg hem van harte om vergeving. De dominee dacht een ogenblik na en zei toen tegen haar: 'Goed. Ik aanvaard uw verontschuldiging. Maar ga nu naar huis, slacht en pluk een kip en leg alle veren in een korf. Kom dan hierheen met die mand, maar pas onderweg op dat u geen veren verliest, want ik wil ze allemaal hebben'.

Ook al vond die vrouw de opdracht nogal vreemd, ze deed toch wat haar gezegd was en kwam terug bij de dominee. Hij zei: 'Goed, ga nu met uw mand naar boven in de kerktoeren en keer de mand boven in de spits om'. Zo gezegd, zo gedaan.

Korte tijd later was de vrouw weer bij hem. De dominee keek haar aan en zei toen: 'Ga nu het dorp in en verzamel alle veren weer. Pas daarbij goed op dat u er niet één laat rondslingeren'.

De vrouw keek hem vol verbazing aan: 'Hoe kan ik dat ooit voor elkaar krijgen? Dat is toch onmogelijk! De wind heeft de veren alle kanten op geblazen. Die krijgt niemand ooit meer bij elkaar!'

'Dat klopt', zei de voorganger. 'En dat is precies wat er met onze woorden gebeurt. We kunnen ze niet weer bij elkaar vegen. We kunnen ze niet meer inslikken. We krijgen hun werking nooit meer ongedaan'.

Als die vrouw haar woorden door de genoemde drie zeven had laten reinigen, dan zou dit haar nooit zijn overkomen. Maar de Bijbel heeft ons hier veel meer te zeggen dan deze wijsgeer uit de antieke tijd. Ik wil hier maar aan twee Bijbelteksten herinneren:

- de apostel Jakobus waarschuwt ons in zijn Brief voor het gevaar van woorden die we ondoordacht uitspreken: 'Zo is ook de tong een klein lid en zij beroemt zich op grote dingen. Zie, een klein vuur, wat een groot bos steekt het in brand!' (Jak. 3:5).
- de apostel Paulus schrijft in Filippi 4:8: 'Overigens, broeders, al wat **waar**, al wat **eerbaar**, al wat **rechtvaardig**, al wat **rein**, al wat **beminnelijk**, al wat **welluidend** is, als er enige **deugd** en als er enige **lof** is, bedenkt dat'.

En er zijn veel meer Bijbelgedeelten die ons ervoor waarschuwen allerlei dingen uit te spreken en door te geven zonder dat we er eerst grondig over hebben nagedacht. Ik wil de lezers graag aansporen die teksten eens op te zoeken en vervolgens na te denken over onze praktijk van het doorgeven van informatie.

E.-A. Bremicker.

Waarover praten, bellen, mailen, sms-en wij?
*Er zijn er die als met dolksteken praten, ondoordacht;
maar de tong van de wijzen betekent genezing.*
Spr. 12:18